

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. д-р Антон Христов Андонов

за

Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен

„доктор”

Професионално направление (шифър 8.3) „Музикално и танцово изкуство”

докторска програма „Хореография”

Докторант: Драгомир Валентинов Йорданов

докторант към катедра „Хореография” на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив

Тема: „Взаимодействие между българския сценичен фолклорен танц и съвременни танцови стилове“

Научен ръководител: проф. д-р Желка Табакова

Рецензията е изготвена въз основа на Заповед РД№27-058/15.04.2024 г. на Ректора на Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „проф. Асен Диамандиев” – Пловдив, относно утвърждаване състав на научно жури и представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ за придобиване на образователна и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките“.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е с обем 163 страници и се състои от увод, изложение в четири глави, заключение, приноси, библиография, приложение. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, като в края на всяка глава са направени изводи. Основният текст съдържа множество цитати, като доказателствен материал по текста на

дисертационния труд. Списъкът на използваната литература се състои от 80 заглавия на кирилица и на латинеца и 8 интернет източника.

Биографията и професионалният път на автора на предложения за рецензиране дисертационен труд на Драгомир Валентинов Йорданов, ясно подсказва причината той да се ориентира към изследваната тема: „Взаимодействие между българския сценичен фолклорен танц и съвременни танцови стилове“. Развитието на Драгомир Йорданов е свързано с обучението в Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“ град Котел специалност „Български народни танци“, след което постъпва в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство „проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив специалност „Българска народна хореография“ ОКС „Бакалавър“. През 2015 година завършва с отличие и ОКС „Магистър“ в АМТИИ специалност „Съвременни танцови техники“ в класа на проф. д-р Желка Табакова. Същевременно с обучението си Драгомир Йорданов успешно развива и изпълнителската си дейност като артист-балетист в Академичен фолклорен ансамбъл към АМТИИ-Пловдив, Фолклорен Ансамбъл „Тракия“, Фолклорен Ансамбъл „Българе“ - София и „Паша денс театър“ - Турция. Особено значими са неговите изпълнителски награди от международен фестивал за солов танц „Махмуд Есамбаев“ - Чеченска Република (2012) на който е отличен с първо място и приз за новаторство и International Dance Festival „Magic World“ - Хасково (2015) за най добър солов танц.

Важна част от неговата творческа биография е работата, като художествен ръководител и хореограф на Танцов ансамбъл при „Аграрен университет“ - Пловдив, Танцов ансамбъл „Жарава“ и гост хореограф в различни творчески проекти. Преподавателската му дейност датира от 2016 година в АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ като хоноруван специалист по дисциплините: „Популярни танцови стилове“, „Съвременни танцови техники“ и „Фолклорни танци на народите“. Същевременно като педагог се

реализира и в различни проекти към читалища и средни училища при работа с деца и юноши от различни възрасти.

Натрупаният опит като танцьор, хореограф и ръководител през годините му дава възможност да заяви едно сериозно мащабно изследване, което намира своето място в научно-теоретичната база на съвременните изследователски тенденции и носи в себе си заложен теоретико–практическа значимост.

Считам, че така формулираната тема на дисертационния труд е актуална и интересна за хореографи, педагози и изследователи в областта на съвременното и фолклорно танцово изкуство.

Уводът насочва към основата на научната разработка за колаборацията в различните танцови стилове и изследователския подход на докторанта. В него се подчертава актуалността на проблема и значимостта му в анализа на обобщена и синтезирана информация за процеса в България до този момент. Целта конкретизира задачите представени в теоретичен и приложен аспект.

Първа глава „*Сценични форми на българския народен танц*“ представлява задълбочен прочит на теоретични изследвания, представен чрез аналитичен подход с коментари, насочени към основната цел. Направен е подробен хореографски анализ на емблематични танцови произведения от авторите проф. Кирил Джанев - „*Крайдунавска приказка*“ и проф. Даниела Джанева - „*Уралия*“, проследявайки възникването и реализацията на цялостния сценичен продукт. В разбора обстойно се спира на автентичните танцови образци в съпоставка с авторската интерпретация в художествените произведения.

От особено значение и принос на докторанта са цитираните и съпроводени с анализ подробни интервюта от доказани специалисти в областта на фолклорното танцово изкуство - Иван Иванов, проф. Николай

Цветков, Васил Герлимов и Стоян Господинов, свързани с тематиката и изследването в първа глава.

Във **Втора** глава *„Етнографски и стилкови особености на хорото - основа за структуриране на съвременни танцови модели“* Драгомир Йорданов задълбочено разглежда историческата специфика на хорото и формите му в традиционната култура, както и взаимовръзката му със съвременните танцови стилове. Конкретно описва стила и характера на всички фолклорни региони в България, анализирайки тяхната специфика и посочва възможността за колаборация в лексикално отношение с популярните танцови стилове.

Направените от автора *изводи* след всяка област и накрая на втора глава улеснява хореографите и са предпоставка за провеждането на бъдещи експерименти между българския народен танц и съвременната танцова стилистика, което е принос към днешния ден на обобщена и структурирана теоретична разработка.

В **Трета** глава *„Видове традиционни и съвременни танцови модели в обучението. Форми на синергизъм в хореографията“*, авторът е постигнал максимална задълбоченост при проучването на уличните стилове и съвременните танци - тяхната специфика и съчетанието им с традиционни фолклорни елементи и движения.

Тази глава заема изключително важно място в разработката, като експериментално изследване свързано с многообразието от танцови стилове и характера на различни жанрове както и доказателство за реализирането на съвременна хармонична танцова трактовка.

За първи път дисертантът реализира тренинг - екзерсис в съвременните улични стилове, изграден на базата на танцови похвати от народния и модерния танц. Паралелно с това авторът доказва важността на оригиналния подход към добре подбрания музикален материал, който е в синтез с

иновативните танцови упражнения. Комплексно е посочена продуктивността на тясната връзка между музика-танц като предпоставка не само за успешна подготовка, но и за поддържане на добра физическа форма на изпълнителите.

Драгомир Йорданов е поставил акцент върху в трета глава като е направил подробен анализ за пътя и развитието на българския фолклор от края на ХХ и началото на ХХІ век. Базирайки се на обстойни и лично направени интервюта с хореографи от различни жанрове, авторът синтезира и обобщава извода: *„Важно е да бъде търсен и съхраняван автентичния танцов фолклор и да се запазва, доколкото се може такъв какъвто е, за да може творците, които имат новаторско мислене да има от къде да вземат автентичното и преработвайки го през собственото си творчество да развиват народната ни култура, и по този начин да се разширят границите на влияние сред обществото“*.

В Четвърта глава **„Сценични форми и съвременни тенденции – взаимодействие между фолклор, класически и съвременен танц“**, Драгомир Йорданов много ясно очертава конкретен профил за мястото на фолклора и връзката му в сценичните форми на класическия и съвременен танц. Задълбочените анализи на танцовите произведения: „Триптих“ („Нестинарка“ и „Край реката“) - хореография и режисура Желка Табакова, „Лебедово хоро“ - хореография Стефан Йорданов, „Орися“ - хореография Нешка Робева, „Изцеление“ - хореография Драгомир Йорданов показват, че авторът е добре запознат с новите тенденции в спектаклите и разнообразните танцови специфики. Чрез интересни факти и разкази на хореограф-постановчиците и изпълнителите, умело интерпретира и обобщава информацията в своите прецизни анализи на теоретичната разработка.

Освен стилистиката в хореографска лексика, авторът изследва конкретната композиционната структура и драматургична действеност в танцовия спектакъл. Той доказва, че българския народен танц е претърпял

голямо развитие през погледа на всеки творец и са постигнати успешни експерименти в съчетаването на различните стилове през XXI век.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДОКТОРАНТА

Налице са реални научно-приложни и приложни приноси на дисертационното изследване, които са от значение за обогатяване на хореографската наука. За първи път в изследванията за българския танцов фолклор се анализира развитието му в посока взаимодействие със съвременни танцови стилове и връзката му със *стрийт денс*. Докторантът е провел самостоятелно изследване чрез различни дейности свързани с темата и излага своята гледна точка. До момента няма обширни и обобщаващи анализи в тази област, но той доказва своята теза за развитието на българския танц: позовавайки се на интервютата със съвременни хореографи, на възможностите за съчетаване на разнородни стилове – български народен и съвременен-популярен, следствие на събирането на информация за разновидностите в популярните танцови стилове и прилагането им в практиката от самия него.

Изследването осъществява успешно своите цели, не само в теоретичната проблематика, но и за постигане на приложни резултати.

Приемам изложените пет генерални *приноса на труда*, които са аналитично представени и достоверно изтъкнати: За първи път се посочва пътя на преформатиране на българския фолклорен танц от автентичната му среда до големи съвременни сценични форми; за първи път се прави изследване на сценичния фолклорен танц в светлината на взаимодействие със съвременните танцови движения, форми и тенденции; за първи път се дава модел за смесване на различни танцови стилове при обучението на танцьори с цел прилагането им в практиката; за първи път са описват механизмите за създаване на нови хореографски постановки в духа на XXI век; за първи път

се анализира и доказва приложимостта на взаимодействието като метод подходящ за създаване на нова система при обучението в танцовото изкуство.

Положителна е преценката ми за докладите свързани с дисертационния труд. Докторантът има участие в три конференции с доклади:

- „Пролетните научни четения“ 2020 - АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“, Пловдив. **Доклад:** „Съвременни тенденции в традиционните форми на обучение в българската народна хореография“.

- III Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“, АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив, 2021. **Доклад:** „Практики в съвременната българска народна хореография и възможните колаборации с други танцови стилове“

- Културен семинар „Непознатите“, АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, 2022. **Доклад:** „Колаборацията на българският народен танц с други танцови стилове – възможност за устойчиво развитие на танцовото наследство“.

Има **три публикации** - две публикации в сборници и една в сп. Музикални хоризонти (реферирано издание):

- Йорданов, Драгомир. Съвременни тенденции в традиционните форми на обучение в българската народна хореография. Сборник доклади „Пролетни научни четения 2020 - АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив, с. 175-180. // ISBN/ISSN 1314-7005

- Йорданов, Драгомир. Практики в съвременната българска народна хореография и възможните колаборации с други танцови стилове. Сборник доклади на III Международна научна конференция „Наука, образование и иновации в областта на изкуството“, том 2, с. 94-100.

// ISSN 2738-8956 (Print), ISSN 2738-8964 (Online)

- Йорданов, Драгомир. Възможен подход за развитие на българския народен танц чрез взаимодействие със съвременни танцови стилове. сп. Музикални хоризонти, 2024, бр.1, с.13 // ISSN 1310-0076

Авторефератът отговаря на стандартите и точно предава същността на дисертацията, направени са и съответните изводи. Прецизно са посочени приносите.

Разглежданият дисертационен труд има научно–практическа стойност. Той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В контекста на всичко казано в Рецензията изразявам своята положителна оценка за дисертационния труд „Взаимодействие между българския сценичен фолклорен танц и съвременни танцови стилове“ и предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена на Драгомир Валентинов Йорданов образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма „Хореография“.

10.05.2024 г.

Изготвил рецензията:

гр. Пловдив

проф. д-р Антон Андонов